

Euroopa
Komisjon

Lühiülevaade
kutseharidusele (VET)
suunatud ELi meetmest

*Kutseharidus ja
-koolitus*

Euroopa Komisjon ega ükski tema nimel tegutsev isik ei vastuta käesolevas dokumendis sisalduva teabe kasutamise eest.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2018

© Euroopa Liit, 2018

Taaskasutamine on lubatud tingimusel, et viidatakse allikale.

Euroopa Komisjoni dokumentide taaskasutamine on reguleeritud komisjoni otsusega 2011/833/EL (ELT L 330, 14.12.2011, lk 39).

Eli autoriõigusega hõlmamata fotode või muu materjali kasutamiseks ja taasesitamiseks tuleb küsida luba otse autoriõiguse valdaja käest.

Kõik illustratsioonid © Shutterstock, kui pole märgitud teisiti.

PDF ISBN 978-92-79-81416-7 doi:10.2767/75883 KE-04-18-279-ET-N

PRINT ISBN 978-92-79-81377-1 doi:10.2767/423190 KE-04-18-279-ET-C

Lühiülevaade
kutseharidusele (VET)
suunatud ELi meetmest

Euroopa Liit ja kutseharidus

Euroopa Komisjon teeb koostööd liikmesriikide valitsuste, tööandjate, ametiühingute ja riikidega väljastpoolt Euroopa Liitu, et:

- parandada väljaõpet kutseõppes;
- parandada õpetamist ja juhendamist selles sektoris;
- teha õppekavad tööturule paremini vastavaks.

Selle missiooni tõstis tähelepanu keskpunkti 2002. a Kopenhaageni deklaratsioon, milles ELi liikmesriigid leppisid kokku ühised prioriteedid ja strateegiad üleeuroopaliste oskuste ja kvalifikatsioonide tunnustamise süsteemide edendamiseks.

Nende kohustuste täitmisel on komisjoni püüdeks luua võimalusi kõigile kodanikele uute oskuste omandamiseks: toimugu see siis koolis, keskkoolis, ülikoolis või kutsehariduskeskuses, osana praktikast ja töökohapõhisest õppest või mitteformaalse või informaalse õppena töökohal või väljaspool seda. See tähendab „juurdepääsuteede“ loomist ja tugevdamist kutseõppele. Mõni juurdepääsutee kutseõppele on toodud järgmisel leheküljel.

© Euroopa Komisjon

“Ajalt, mil 40 % Euroopa tööandjatest ei leia vajalike oskustega töötajaid, on kutseoskused muutunud üheks parimaks võimaluseks oma karjääri kujundada. Kutseõpe peaks muutuma noorte esimeseks valikuks ning võimaldama ka täiskasvanutel pidevalt oma oskusi kõrgemale tasemele viia või ümber õppida vastavalt tööturu vajadustele.”

Marianne Thyssen

Euroopa Komisjoni tööhõive, sotsiaalküsimuste, oskuste ja tööjõu liikumise volinik

Juurdepäasuteed kutseõppele

Esmane kutseõpe

Tavaliselt koolis, enne tööellu astumist

Jätkuv kutseõpe

Kutseõpe pärast esmase haridustaseme ja väljaõppe lõpetamist või pärast tööleasumist

Õpiposiõpe

Ettevõttes õpiposiõppe ühendamine kursusega koolis või kutseõppeasutuses, mille tulemusel kokkuleppel tööandajaga toimub riiklikult tunnustatud väljaõppe omandamine (tasustatult)

Mitteformaalne ja informaalne õppimine

Sisaldab endas kogu ulatust mitteformaalsetest ja informaalsetest õppetegevustest: nii üldisemad kui ka kutse omandamisega seotud tegevused.

ELi kutsehariduse prioriteetidid aastani 2020

2015. aasta juunis Riia kohtumisel leppisid EL, kandidaatriigid, EMP riigid, ELi sotsiaalpartnerid, komisjon ja Euroopa kutseõppeasutused kokku rea eeldatavaid tulemusi ajavahemikuks 2015–2020.

- Edendada **töökohapõhist õpet** ikõikides selle vormides, keskendudes eriti õpiposiõppele, kaasates sotsiaalpartnereid, ettevõtteid, kodasid ja kutseõpet andvaid asutusi ning soodustades innovatsiooni ja ettevõtlikkust.
- Arendada edasi **kvaliteedi tagamise mehhanisme kutseõppes** kooskõlas Euroopa kvaliteeditagamise võrdlusraamistiku (EQAVET) soovustega ning luua osana kvaliteeditagamise süsteemist pideva teabe ja tagasiside ring esmase ja jätkuõppe kutseõppe süsteemides, mis põhinevad õpiväljunditel.
- Suurendada **juurdepääsu kutseõppele ja kvalifikatsioonidele kõigi jaoks** paindlikumate ning läbitavamate süsteemide abil, pakkudes tõhusat ja integreeritud nõustamisteenust ning võimaldades mitteformaalse ja informaalset õppimist valideerimist.
- Jätakuvalt **tugevdada võtmepädevusi** õppekavades ja luua rohkem efektiivsemaid võimalusi nende oskuste arendamiseks esmase või jätkuõppe kutsehariduse kaudu.
- Viia sisse süsteemne lähenemine ja võimalused **kutseõppe õpetajate, juhendajate ja mentorite esmaseks ning pidevaks ametialaseks arenguks nii kooli- kui ka ettevõttepõhises keskkonnas.**

Euroopa uute oskuste tegevuskava

Euroopa uute oskuste tegevuskava (2016) esitab kümme põhimeedet kolmes prioriteetses valdkonnas.

1. Oskuste kvaliteedi ja asjakohasuse parandamine kogu Euroopas

- Juurdepääs kvalifikatsiooni tõstmisele
- Võtmepädevuste raamistik
- Kutseõpe kui esimene valik
- Digioskused ja töökohtade koalitsioon

2. Oskuste ja kvalifikatsioonide nähtavamaks ja paremini võrreldavaks tegemine

- Euroopa Kvalifikatsiooniraamistiku (EQF) läbivaatamine/muutmine
- ELi kutsekirjelduste koostamise vahend kolmandate riikide kodanikele

3. Oskuste prognoosimise ja teabe tõhustamine paremate karjäärivalikute tegemiseks

- Europassi läbivaatamine/muutmine
- Ajude äravoolu analüüs
- Oskuste valdkondliku koostöö tegevuskava
- Vilistlaste edasise tegevuse seire algatamine

Väljakutsed oskuste edendamisel ning lahendused täna

Oskuste mittevastavus

40 %

Euroopa tööandjad ei leia õigete oskustega inimesi tühjade ametikohtade täitmiseks

Euroopa kõrgtasemel oskustöölised loovad aluse meie sotsiaalsele mudelile ja majanduskasvule. Selle säilitamiseks ja Euroopa oskusbaasi parandamiseks püüdlevad poliitikutud ning tööandjad järjepidevalt selle poole, et kaotada puudujääke ja mittesobivusi oskustes, mis esinevad siis, kui liiga paljudel (või liiga vähestel) inimestel on ametiks vajalikke oskusi. ELi keskne abivahend on sidusplatvorm **Skills Panorama**, mis muudab andmed kasulikuks, täpseks ja õigeaegseks prognoosiks, mis aitab otsustajatel teha oskuste kohta tõenduspõhiseid otsuseid. 2016. aastal laskis Euroopa Komisjon käiku ka **oskuste valdkondadevahelise koostöö tegevuskava**, mis annab tööstuse sidusrühmadele tõenduspõhist juhatus, mida nad vajavad oskuste puudujääkide likvideerimiseks.

Põhioskused

25 %

täiskasvanud eurooplastest kogeb raskusi lugemisel, kirjutamisel ja matemaatikas või põhiliste digioskustega

Inimestel on vaja algteadmisi matemaatikast, kirjaoskust ja arvutioskusi, et leida ja hoida töökohta, liikuda paremale töökohale ning täita oma rolli ühiskonnas. Euroopa Komisjon võttis 2016. aastal vastu oskuste täiendamise võimaluste algatuse, et anda põhioskustega raskustes kodanikele võimalus neid oskusi parandada ja tõendada. Liikmesriigid teostavad täiendavate võimaluste algatust **Upskilling Pathways**, kaasa arvatud oskuste hindamine, kohandatud koolituste pakkumine ning oskuste tunnustamine kohaliku kaasamise, juhendamise ja toetamise teenuste abil.

Õpiposiõpe ja töökohapõhine õpe

860 000

õpiposisikohta on välja pakutud Euroopa Õpiposiõppe Liidu sidusrühmade poolt alates selle algusest 2013. aastal

Õpiposiõpe ja töökohapõhine õpe on töökohtade ning kasvu veduriks, kuid liiga vähe inimesi saab nendest võimalustest kasu. Sel põhjusel püüab **Euroopa Õpiposiõppe Liit** õpiposiõppe taset tõsta ja leida paremaid võimalusi liikuvuseks. Komisjon parandab ka õpiposiõppe ja töökohapõhise õppe mainet selliste kampaaniate kaudu nagu **Euroopa kutseoskuste nädal**. Lisaks juurutab komisjon uusi mooduseid välismaal praktiseerimiseks **Erasmus Pro** abil (pikaaegse mobiilsuse võimalus; osa Erasmus+ programmist). Ka püüavad liikmesriigid suurendada õpiposiõppe pakumiste arvu **noortegarantii** abil.

Erialased oskused

46 %

ettevõtetest märgivad, et kutseoskused on edasiseks arenguks kõige tähtsamad

Ettevõtted vajavad erinevaid oskusi, et tagada kestlik tegevus ja kasv. Kolm oskust, mida ettevõtted nimetasid oma tulevase majandustegevuse arenguks kõige tähtsamaks, on kutseoskused (tehnilised, praktilised või erialased oskused), klienditeenindus ja meeskonnatöö.

Kutseõppe on kodanike tark valik

Kutseõppe läbinud leiavad töö kiiremini kui nende keskkoolist ja ülikoolist tulnud eakaaslased. Nad teenivad ka rohkem kui üldise kvalifikatsiooniga inimesed. Seega, kui sa pead paljude teiste inimeste kombel kutsekooli teiste õppimisvõimaluste kõrval „kehvaks variandiks“, on aeg oma arvamust muuta.

Mis väärtus on sellel õppiija jaoks?

Kutsekvalifikatsiooni omandamine on üks parimaid viise, kuidas kiiresti karjääri teha. Enamik kutsekooli lõpetanutest mitte ainult leiab töökoha kohe pärast lõpetamist, vaid väljaõpe mõjutab oluliselt ka nende palganumbrit soodsamas suunas. Lisaks sellele tähendab halastamatu innovatsioonitempo seda, et oma oskuste elukestev täiustamine on üha eluliselt olulisem, kuna mõni elukutse automatiseerub, teine aga muutub käsikäes uue tehnoloogiaga.

Miks on praegu hea aeg kutseoskusi omandada?

Need, kes kasutavad ära kutseõppe võimalused, saavad kasu parematest tööalastest karjäärivõimalustest, sest nad on tehnoloogiliste muutuste kontekstis konkurentsivõimelisemad. Nad pääsevad ka paremini ligi suurenevale hulgale uutele põnevatele tööpakkumistele, kuhu vajatakse kõrgelt kvalifitseeritud töötajaid. Kahjuks on see üha raskem madala ja keskmise kvalifikatsiooniga töölistele, kuna nende töökohad kaovad tavaliselt kõige sagedamini „tänu“ automatiseerimisele.

Mida teeb EL kutseõppe ja elukestva õppe potentsiaali suurendamiseks?

ELi programmid ja algatused on toetanud sadade tuhandete Euroopa kodanike juurdepääsu kõrgetasemelisele kutseõppele Erasmus+ praktikakohtadel ja Euroopa Liidu Sotsiaalfondi projektide kaudu noortegarantii toetusega õpipoisiõppes.

60 %

kutseõppe lõpetanutest leiavad oma esimese püsiva töökoha kuu aja jooksul arvates lõpetamisest (see protsent tõuseb kuue kuu pärast 80-ni)

85 %

kutseõppuritest on omandatud oskustega väga rahul

Kõrge kvalifikatsiooniga inimestele pakutavate töökohtade arv kasvab eeldatavasti

+21 %

aastatel 2015–2025, samal ajal kui madala kvalifikatsiooniga inimestele saab olema 17 % vähem võimalusi

Rohkem kui

120 000

kutseõppurit ja õpipoissi ning umbes 20 000 töötajat kasutavad Euroopa õpirände võimalusi igal aastal

Euroopa Sotsiaalfond investeerib

€6.7 miljardit eurot

kutseharidusse ja 7,2 miljardit eurot elukestvasse õppesse (2014–2020)

Üks Euroopa Komisjoni prioriteetidest aastatel 2015–2020 on edendada ja arendada kutseharidust Euroopas. Käesolevas brošüüris antakse ülevaade kutsehariduse maastikust Euroopas ning sellest, kuidas EL töötab selle tugevdamise suunas. Esile on toodud kutsehariduse tähtsus, selle kasulikkus nii üksikisikutele kui ka ettevõtetele ning ELi programmide ja algatuste saavutused selles sektoris.

Meie väljaandeid saate alla laadida ja tasuta tellida aadressil <http://ec.europa.eu/social/publications>

Kui soovite tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraadi tegevusega pidevalt kursis olla, tellige tasuta e-uudisteleht Social Europe aadressilt <http://ec.europa.eu/social/e-newsletter>

www.facebook.com/socialeurope

https://twitter.com/EU_Social

#EUVocationalSkills

#DiscoverYourTalent

